

ความสัมพันธ์ด้านแรงงานอพยพและการเติบโตทางเศรษฐกิจ
ของสหภาพพม่าต่อเศรษฐกิจไทย

The Myanmar's Labor Migration Relationship
and Economic Growth on the Thai Economy

สุเมธ อุดุลวิทย์*

Sumeth Adulavidhaya

* อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Lecturer, Faculty of Economics Dhurakij Pundit University.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง “การศึกษาผลกระทบของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสหภาพพม่าที่มีต่อเศรษฐกิจประเทศไทย” ระหว่างปี พ.ศ. 2541-2551 ซึ่งได้ทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติปี พ.ศ. 2551 ผู้เขียนมีส่วนร่วมในงานวิจัยและต้องการกล่าวถึงความสัมพันธ์ของแรงงานอพยพและการเติบโตทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่าต่อเศรษฐกิจไทย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมรับมือประโยชน์และปัญหาที่จะเกิดขึ้น

ส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ในงานวิจัย คือ (1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานอพยพของสหภาพพม่ากับเศรษฐกิจไทย (2) คาดการณ์หรือประมาณการผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจของสหภาพพม่าที่มีต่อเศรษฐกิจไทย

คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มประชากรเป้าหมาย (Key informants) ในบริเวณพื้นที่ชายแดนไทย-สหภาพพม่า เมืองศูนย์กลางธุรกิจที่สำคัญในสหภาพพม่า และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา นอกจากนั้นยังประมาณผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจของสหภาพพม่าที่มีต่อเศรษฐกิจไทย โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน

จากการศึกษาพบว่า แรงงานอพยพชาวพม่าส่งผลให้เกิดการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณพื้นที่ชายแดนไทย-สหภาพพม่ามากขึ้น แต่ก็ตามมาด้วยปัญหาทางสังคม สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการอพยพของแรงงานชาวพม่า คือ ความแตกต่างกันของรายได้หรือค่าจ้างแรงงานในสองประเทศ ส่วนการเติบโตทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่าเกิดจากการขยายตัวในภาคการค้าโดยเฉพาะการส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การค้าชายแดนของประเทศไทยด้านการส่งออกก็ได้รับผลกระทบทางบวกจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่า รายได้ที่สูงขึ้นของคนพม่า ความเชื่อมั่นและนิยมซื้อสินค้าไทย ตลอดจนการร่วมลงทุนในโครงการสำคัญๆ อย่างเช่น การขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ

นโยบายหรือกลยุทธ์ในการเตรียมความพร้อมรับผลกระทบจากแรงงานอพยพ และการเติบโตทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่าเพื่อประโยชน์ของประเทศไทย ได้แก่ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งของทั้งสองประเทศ และการเร่งรัดพัฒนาการอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและแน่วพื้นที่เศรษฐกิจต่างๆ ที่มีอยู่ ส่วนปัญหาแรงงานอพยพชาวพม่า หน่วยงานภาครัฐในสองประเทศ ควรเจรจาและ ประสานความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อจัดการปัญหาแรงงานและการจ้างงานระหว่าง ประเทศให้เป็นระบบและสามารถตรวจสอบควบคุมได้อย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: แรงงานอพยพ การพัฒนาเศรษฐกิจ สหภาพพม่า และเศรษฐกิจ ประเทศไทย

Abstract

This article is a part of the research study titled “The Study of Economic Development Impacts of Myanmar on Thai Economy”, during 1998-2008 that funded by Office of the National Research Council of Thailand in 2008. A researcher is a co-researcher and needs to report the Myanmar’s labor migration relationship and economic growth on the Thai economy. The study of these is to prepare to face with both benefits and problems arising from Myanmar’s future economic expansion.

Some parts of the research objectives were (1) to study a relationship between Myanmar’s labor migration and Thai economy and (2) to forecast the impacts of the Myanmar’s economic development on the Thai economy.

The researchers employed both primary and secondary data collected through the in-dept interviews with the key informants in the border areas of Thailand-Myanmar and business center cities in Myanmar. The interview data was synthesized and reported descriptively. Further, the multiple regressions were employed to estimate the effects of the Myanmar’s economic development on the Thai economy.

The results showed there was a remarkable increase in the number of industry in Thailand-Myanmar’s border areas. The number of Burmese labor has risen dramatically. The difference in wages or income between the two countries has caused intense labor migration followed by social problems. The economic growth in Myanmar was the result of Myanmar’s trade expansion especially in export and Foreign Direct Investment (FDI). This has provided a positive effect on Thailand’s border trade and export. The positive effect also arose from the increase in income of Myanmar people, the quality assurance and popularity of Thai products, and the cooperative investment in various industries such as oil and natural gas drilling industry.

Thailand needs to prepare to cope with theses effects from Myanmar's migrant labors and economic growth. The policies and strategies which will benefit Thailand are (1) the development of logistic system connecting transportation of the two countries and (2) the development of the cooperative connection under the agreement on economic corridors. Moreover, the problems concerning the Myanmar migrant labors should be organized and regulated jointly by the concerned public agencies in both countries in order to create the systemic labor migration and employment screening process between Thailand and Myanmar.

Keywords: Labor migration, Economic Development, Myanmar, and Thai Economy

บทนำ

สหภาพพม่าเป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีลักษณะพิเศษคือ เป็นเพียงประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่พรมแดนทางแผ่นดินติดต่อกับสองประเทศ ซึ่งเป็นแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่ของโลกได้แก่ จีนและอินเดีย แต่เดิมชาวตะวันตกเรียกประเทศนี้ว่า Burma จนกระทั่งปี พ.ศ. 2532 สหภาพพม่าได้เปลี่ยนชื่อประเทศเป็น Myanmar

ระหว่างปีพ.ศ.2548-2549สหภาพพม่ามีกำลังแรงงานทั้งหมด 27.75 ล้านคน โดยแบ่งเป็นแรงงานในภาคการเกษตรประมาณร้อยละ 70 ส่วนแรงงานในภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมมีประมาณร้อยละ 23 และ 7 ตามลำดับ (CIA: The World Factbook, 2006) จากการศึกษาของ Sein Htay (2007) ในช่วงเวลาดังกล่าว พบว่าการจ้างงานทั้งหมดมีจำนวน 23.61 ล้านคน โดยเป็นการจ้างงานในภาคการเกษตรร้อยละ 60 ภาคบริการร้อยละ 29 และภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 11 ส่วนคนว่างงานมีจำนวนประมาณ 4.14 ล้านคน Sein Htay (2007) ยังพบอีกว่ามีแรงงานอพยพจากสหภาพพม่าเข้ามาในประเทศไทยประมาณ 2 ล้านคน เนื่องจากความวุ่นวายทางการเมือง ตลอดจนความยากลำบากทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องแรงงานอพยพชาวพม่าในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายโดย วีรชัย ศาสตราภักดิ์ (2542) ที่พบว่า บังจ้ายภายในของสหภาพพม่าที่ทำให้คนงานเหล่านี้อพยพเข้ามาหางานทำในไทยมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองภายใน ด้านเศรษฐกิจ

และด้านสังคม ส่วนบังจ้ายภายในของไทยที่ดึงดูดให้คนงานเหล่านี้อพยพและลักลอบเข้ามาทำงาน ได้แก่ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นโยบายการควบคุมประชากร นโยบายขยายการศึกษาภาคบังคับ ความสัมพันธ์กับญาติพี่น้องที่เข้ามาอยู่ในไทยก่อนหน้านี้ มาตรการของรัฐบาลที่ไม่สามารถควบคุมดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ และปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ทั้งนี้มีผลกระทบที่เกิดขึ้นกับไทยหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น

- 1.ด้านความมั่นคงทางการเมืองนโยบายของรัฐบาลไม่ชัดเจนขาดความต่อเนื่อง และไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง
- 2.ด้านเศรษฐกิจแรงงานเหล่านี้ทำลายโครงสร้างค่าจ้างแรงงาน และ
- 3.ด้านสังคมแรงงานเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาด้านอาชญากรรม โสเภณี ยาเสพติด และสาธารณสุข

ศรินทร์พรศิริใจ (2543) ได้ศึกษาบังจ้ายผลักดัน บังจ้ายดึงดูด และผลกระทบที่เกิดจากการอพยพย้ายถิ่นของแรงงานพม่าผิดกฎหมายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และพบเห็นว่า สาเหตุและบังจ้ายของการอพยพย้ายถิ่นของแรงงานพม่าผิดกฎหมายเกิดจาก บังจ้ายผลักดันภายในสหภาพพม่า ได้แก่ บังจ้ายทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ส่วนบังจ้ายดึงดูดในไทย ได้แก่ การขาดแคลนแรงงาน เครือข่ายของการอพยพ นโยบายขยายการศึกษาภาคบังคับ นโยบายการควบคุมประชากร และสภาพภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการอพยพข้ามเขตแดน ส่วนผลกระทบที่เกิดจากแรงงานพม่าผิดกฎหมายแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1.ผลกระทบทางการเมืองรัฐบาลไทย
ไม่สามารถกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาแรงงาน
ต่างด้าว

2.ผลกระทบทางเศรษฐกิจ จากการ
ลงทุนของธุรกิจ พบว่ามีความจำเป็นต้องจ้าง
แรงงานต่างด้าว และ

3.ผลกระทบทางสังคมแรงงานพม่าผิด
กฎหมายก่อให้เกิดปัญหาสังคมในด้านต่างๆ
ได้แก่ สาธารณสุข โสเภณี การปราบปราม
ผู้หลบหนีเข้าเมือง และยาเสพติด

มนตรี ชมพูนันท์ (2545) ซึ่งทำการ
ศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา
และความมั่นคงของแรงงานอพยพชาวพม่าที่
เข้ามาทำงานในไทย พบว่า ในด้านเศรษฐกิจ
แรงงานเหล่านี้แย่งอาชีพและงานของคนไทย
และแย่งการใช้บริการภาครัฐในด้านต่างๆ เช่น
การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ในด้านสังคม
จิตวิทยา แรงงานอพยพเหล่านี้เป็นสาเหตุให้
เกิดแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหายาเสพติด การ
แพร่ระบาดของโรคติดต่อ และการเพิ่มขึ้น
ของจำนวนเด็กเร่ร่อน และในด้านความมั่นคง
แรงงานต่างด้าวทำให้เกิดอาชญากรรม
สูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบอีกว่า แนวทางการ
แก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวที่ผ่านมายังไม่
ประสบความสำเร็จ ควรต้องศึกษาถึงอาชีพ
ที่คนไทยไม่ต้องการทำอย่างจริงจัง ต้องนำ
แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานโดยถูกต้องตาม
กฎหมาย และจัดตั้งศูนย์เศรษฐกิจตามแนว
ชายแดน

ส่วนการศึกษาปัญหาแรงงานต่างด้าว
ทั้งสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ในจังหวัด
สมุทรปราการโดย ทักษิณ เห็นชอบดี (2546)
พบว่า แรงงานต่างด้าวมักจะก่อให้เกิดปัญหา
การแย่งงานทำ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหา

ความมั่นคงของประเทศ และปัญหาด้าน
สาธารณสุข อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการยัง
คงต้องการให้รัฐบาลผ่อนผันการจ้างแรงงาน
ต่างด้าว โดยกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ
เพื่อควบคุมจำนวนแรงงานต่างด้าวให้ทำงาน
เฉพาะในกิจการที่ขาดแคลนแรงงาน เนื่องจาก
แรงงานเหล่านี้ยินดีทำงานหนัก และสามารถ
ทำงานที่เสี่ยงอันตราย (ปกติแรงงานไทยไม่
นิยมทำ)

แรงงานอพยพไม่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบ
ทางด้านลบแต่เพียงอย่างเดียว ฟิลลิป มาร์ติน
(2550) ได้ศึกษาคุณภาพการของแรงงานข้ามชาติ
ต่อประเทศไทย: แนวทางสู่การพัฒนา นโยบาย
และพบว่า การอพยพของแรงงานข้ามชาติเป็น
แรงผลักดันที่ดีที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเจริญ
เติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจทั้งใน
ประเทศที่รับเอาแรงงานเข้ามาและประเทศ
บ้านเกิดของแรงงานเหล่านี้ ในปี พ.ศ. 2550
ประเทศไทยมีกำลังแรงงานอยู่ทั้งสิ้น 36 ล้าน
คน ซึ่งในจำนวนดังกล่าว มีแรงงานข้ามชาติ
รวมอยู่ด้วย 1.8 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วน
ร้อยละ 5 โดยที่กลุ่มแรงงานข้ามชาติมักกระจุก
กันอยู่ตามพื้นที่ประเภทอุตสาหกรรม และสาขา
อาชีพหนึ่งๆ โดยมากจะเป็นในงานประเภทที่ใช้
ทักษะฝีมือต่ำตามเขตกรุงเทพฯ จังหวัดทาง
ภาคใต้ รวมถึงพื้นที่ทางตะวันตกเฉียงเหนือ
ของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะทำงานอยู่ในภาค
การเกษตร ประมง ก่อสร้าง อุตสาหกรรม
การผลิต รวมถึงภาคบริการ เช่น คนทำงาน
บ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ จำนวนแรงงานข้าม
ชาติ ตลอดจนสาขาอาชีพ อุตสาหกรรม และ
พื้นที่ที่แรงงานข้ามชาติทำงานอยู่ ยังมีเพิ่มมาก
ขึ้นและมีความหลากหลายมากขึ้นเรื่อยๆ อีก
ทั้งประเทศที่แรงงานข้ามชาติอพยพออกมา

ก็มีแนวโน้มว่าจะมีความหลากหลายขึ้นเช่นกัน เมื่อเครือข่ายของแรงงานชาวพม่า กัมพูชา และลาวเริ่มอึดตัว

ในการค้นคว้าอิสระเรื่อง A Study on the Livelihoods of Burmese Migrant Workers in Informal Sector in Bangkok and Chiang Mai, Thailand โดย Khin Hnit Thit Oo (2550) พบว่า ผู้อพยพส่วนใหญ่เป็นทั้งเพศชายและหญิง มีอายุระหว่าง 21-25 ปี ครอบครัวเดิมของผู้อพยพเหล่านี้มีอาชีพหลากหลาย ได้แก่ เกษตร ค้าขาย และรับจ้าง ส่วนใหญ่มีที่ดิน มีบ้านเป็นของตนเอง แต่จำนวนน้อยกว่าครึ่งที่มีทรัพย์สิน เช่น มอเตอร์ไซด์ หรือสัตว์เลี้ยงใช้งาน ผู้อพยพส่วนใหญ่มองว่าตนเองประสบความยากลำบากและปัญหาในการดำรงชีวิตก่อนการอพยพ แม้ว่าจะได้รับบริการจากภาครัฐ เช่น การศึกษา และการรักษาพยาบาล แต่การบริการเหล่านั้นไม่เพียงพอ อีกทั้งผู้อพยพมีญาติพี่น้องหรือคนรู้จักที่อพยพมาทำงานในไทยอยู่ก่อนแล้ว สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนให้สามารถอพยพเข้ามาทำงานในไทยเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่ามากกว่าร้อยละ 50 ของผู้อพยพมองว่าการอพยพเข้ามาทำงานในไทยมีผลในทางบวกต่อสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ต่อครัวเรือน และต่อตนเอง อย่างไรก็ตาม การดำรงชีวิตและการทำงานในไทยก็ประสบปัญหาหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาทางด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ปัญหาชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน และปัญหาค่าจ้างที่ต่ำ ผู้อพยพบางรายแม้ได้รับบริการสุขภาพภายใต้โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค แต่จะไม่รวมถึงการรักษากรณีเจ็บป่วยรุนแรง เช่น โรคมะเร็ง ทำให้รายได้ที่หามาได้หมดไปกับการรักษาพยาบาล ผู้อพยพ

ส่วนใหญ่แสดงความตั้งใจที่จะกลับประเทศในอนาคตและนำรายได้ที่เก็บออมไว้กลับไปลงทุน

จากรายงานภาวะการค้าระหว่างประเทศ

และการค้าชายแดนของไทยกับสหภาพพม่า โดย สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2552) พบว่า ในปี พ.ศ. 2550 ไทยและสหภาพพม่ามีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศรวม 113,095.5 ล้านบาท ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 3.8 โดยไทยขาดดุลการค้าเป็นมูลค่า 46,966.8 ล้านบาท ส่วนในปี พ.ศ. 2551 มูลค่าการค้ารวม 156,228.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 38.2 โดยไทยขาดดุลการค้าเป็นมูลค่า 68,510.5 ล้านบาท มูลค่าการส่งออกของไทยไปสหภาพพม่าในปี พ.ศ. 2550 เท่ากับ 33,064.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 14.61 ส่วนมูลค่าการส่งออกของไทยไปสหภาพพม่าในปี พ.ศ. 2551 เท่ากับ 43,859 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 32.7 ซึ่งสินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เม็ดพลาสติก เครื่องดื่ม ไขมันและน้ำมันจากพืชและสัตว์ ผ้าผืน ผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องสำอาง สบู่และผลิตภัณฑ์รักษาผิว หม้อแบตเตอรี่และส่วนประกอบ ในปี พ.ศ. 2550 ไทยนำเข้าจากสหภาพพม่าเป็นมูลค่า 80,031.2 ล้านบาท ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 9.8 ส่วนในปี พ.ศ. 2551 ไทยนำเข้าจากสหภาพพม่าเป็นมูลค่า 112,369.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 40.4 โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ น้ำมันดิบ เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค สินแร่

โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้ ถ่านหิน พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช

สำหรับการค้าขายแดนระหว่างไทยกับ

สหภาพพม่า ในปี พ.ศ. 2550 มูลค่าการค้าขายแดนรวม 108,255.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 3.78 ส่วนในปี พ.ศ. 2551 มูลค่าการค้าขายแดนรวม 143,686.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 47.4 โดยไทยขาดดุลการค้าเป็นมูลค่า 73,291.3 ล้านบาท มูลค่าการส่งออกขายแดนระหว่างไทยกับสหภาพพม่า ในปี พ.ศ. 2550 เท่ากับ 24,736.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 10.64 ส่วนมูลค่าการส่งออกขายแดนของไทยไปสหภาพพม่าในปี พ.ศ. 2551 เท่ากับ 35,197.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 58.7 โดยสินค้าส่งออกขายแดนที่สำคัญได้แก่ น้ำมันพืช ผ้าทอ ผ้าผืน น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องดื่มบำรุงกำลัง ในปี พ.ศ. 2550 มูลค่าการนำเข้าขายแดนของไทยกับสหภาพพม่าเท่ากับ 83,518.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.9 ส่วนในปี พ.ศ. 2551 มูลค่าการนำเข้าขายแดนของไทยจากสหภาพพม่าเท่ากับ 108,488.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 44.1 ซึ่งสินค้านำเข้าขายแดนที่สำคัญได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ โค กระบือ ถ่านหิน เพอร์นิเจอร์ พลาสติก กุ้งสด

จากข้อมูลและการศึกษาต่างๆข้างต้น

ชี้ให้เห็นว่า แรงงานอพยพชาวพม่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่าย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างแน่นอน ดังนั้นการ

ศึกษาความสัมพันธ์ด้านแรงงานอพยพของสหภาพพม่ากับเศรษฐกิจไทย และการคาดการณ์ หรือประมาณการผลกระทบของการพัฒนาเศรษฐกิจของสหภาพพม่าต่อเศรษฐกิจไทย จะเป็นผลดีสำหรับประเทศไทยกับการปรับตัวรับประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งเตรียมความพร้อมรับผลกระทบด้านลบในอนาคตต่อไป

วิธีการศึกษา

คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มประชากรเป้าหมาย (Key informants) บริเวณพื้นที่ชายแดนไทย-สหภาพพม่าสามจังหวัดของประเทศไทย ได้แก่ ระนอง ตาก และเชียงราย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและผู้ประกอบการบริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้องกับแรงงานอพยพ ส่วนข้อมูลในประเทศสหภาพพม่าเป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการของสหภาพพม่า ที่เป็นกรรมการและสมาชิกของสมาพันธ์การค้าและอุตสาหกรรมแห่งสหภาพพม่า (The Union of Myanmar Federation of Chambers of Commerce: UMFCCI) แห่งเมืองย่างกุ้ง เมืองตองอู และเมืองมันตะเลย์ รวมทั้งผู้ประกอบการไทยในเมืองย่างกุ้งและเมืองมันตะเลย์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา

นอกจากนั้นคณะผู้วิจัยยังนำเสนอการ

ประมาณความสัมพันธ์ด้านแรงงานอพยพและผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจของสหภาพพม่าที่มีต่อเศรษฐกิจไทย โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน 2 สมการ จากข้อมูลทุติยภูมิของหน่วยงานระหว่างประเทศ คือ ASEAN และ IMF ในช่วงปี พ.ศ. 2541-2551

ซึ่งสมการทั้ง 2 เป็นดังนี้

$$\text{Labors}_{Mt} = \alpha_0 + \alpha_1 W_{Mt} + \alpha_2 \text{GDP}_{Mt} + \alpha_3 \text{UNEM}_{Mt} \quad \Phi$$

โดยกำหนดให้ Labors_{Mt} = จำนวนแรงงานสหภาพพม่าที่อพยพเข้าไทย
 W_{Mt} = อัตราค่าจ้างแรงงานในสหภาพพม่า
 GDP_{Mt} = มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นของสหภาพพม่า
 UNEM_{Mt} = อัตราการว่างงานในสหภาพพม่า
 α_0 = ค่าคงที่ของสมการ (1)
 $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระในสมการ (1)

$$\text{GDP}_{Mt} = b_0 + b_1 \text{EXPORT}_{Mt} + b_2 \text{FDI}_{Mt} + b_3 L_{Mt} + b_4 \text{TA}_{Mt} \quad \Phi$$

โดยกำหนดให้ GDP_{Mt} = มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นของสหภาพพม่า
 EXPORT_{Mt} = มูลค่าส่งออกของสหภาพพม่า
 FDI_{Mt} = มูลค่าการลงทุนโดยตรงในสหภาพพม่า
 L_{Mt} = กำลังแรงงานของสหภาพพม่า
 TA_{Mt} = มูลค่าความช่วยเหลือจากต่างประเทศ
 b_0 = ค่าคงที่ของสมการ (2)
 b_1, b_2, b_3, b_4 = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระในสมการ (2)

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ(ข้อมูลภาคสนาม) เกี่ยวกับสถานการณ์แรงงานอพยพตามแนวชายแดนไทย-สหภาพพม่าในสามจังหวัดเป็นดังนี้

1. ระนอง

ผู้ประกอบการธุรกิจประมงให้สัมภาษณ์

ว่า ปัจจุบันมีการจ้างแรงงานอพยพชาวพม่าประมาณ 200 คน โดยภาครัฐผ่อนผันให้แรงงานอพยพชาวพม่าสามารถทำงานได้ นายจ้างต้องนำแรงงานเหล่านี้ไปจดทะเบียนและมีค่าใช้จ่ายประมาณ 3,500-4,500 บาทต่อคน ค่าแรงขั้นต่ำที่จ้างสำหรับแรงงานใหม่ประมาณ 120 บาทต่อคนต่อวัน ในกรณีทำงานหลัง 18.00 น. ก็จะคิดค่าแรงแบบล่วงเวลาให้ ส่วน

ธุรกิจเกี่ยวเนื่องไม่ว่าจะเป็นแพปลาหรือห้องเย็น จะเป็นการจ้างแบบรายวัน รายหัวต่อกิโลกรัม และรายชั่วโมง โดยขึ้นอยู่กับจำนวนการผลิต

แรงงานชาวพม่าที่อพยพเข้ามาเริ่มตันไม่มีฝีมือ แต่ด้วยการทำงานที่อดทนจึงทำให้สามารถเรียนรู้งานได้ และทำให้บางคนกลายเป็นแรงงานที่มีฝีมือ งานประจำบางอย่างที่สกปรกและอันตราย แรงงานไทยไม่นิยมทำ ซึ่งตรงข้ามกับแรงงานอพยพชาวพม่าจะไม่ปฏิเสธ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และยังมีคามจำเป็นต้องจ้างแรงงานเหล่านี้ อยู่ดี

สำหรับปัญหาการจ้างแรงงานอพยพพม่าของผู้ประกอบการ ไม่ใช่เรื่องของสวัสดิการ

ชีวิตความเป็นอยู่ หรือโรคภัยไข้เจ็บ แต่จะเป็นเรื่องการชักชวนของเพื่อนให้ไปทำงานที่อื่น โดยจูงใจในเรื่องโอกาสและค่าแรงที่สูงกว่า ทำให้แรงงานเหล่านี้เคลื่อนย้ายเปลี่ยนสถานที่ทำงานบ่อยครั้งจนเป็นปัญหาขาดแคลนแรงงาน และไม่สามารถทำการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการกล่าวว่าไม่อยากนำแรงงานอพยพไปจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องของความมั่นคงตามมา ทำให้ภาครัฐต้องมีนโยบายการผลักดันและควบคุมแรงงานอพยพที่เกิดขึ้น

รายได้จากการทำงานของแรงงานอพยพ

ชาวพม่าจะถูกส่งกลับประเทศ โดยการฝากคนที่รู้จัก หรือญาติพี่น้อง ในขณะที่เดียวกันคนเหล่านี้ก็จะชักชวนแรงงานอพยพกลุ่มใหม่เข้ามาทำงาน ประกอบกับความยากลำบากและค่าแรงในสหภาพพม่าที่ต่ำมาก ทำให้แรงงานเหล่านี้ต้องการแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าและอพยพเข้ามาทำงานในไทย ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่ทำไมจำนวนแรงงานอพยพชาวพม่าจึงมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี

2. ตาก

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักจัดหางานจังหวัด

ตากกล่าวว่า จำนวนแรงงานอพยพที่นายจ้างพามาจดทะเบียนระหว่างวันที่ 1-31 ก.ค. พ.ศ. 2552 มีประมาณ 41,300 คน ส่วนจำนวนแรงงานอพยพเดิมมีประมาณ 18,000 คน เมื่อรวมกันพบว่าแรงงานอพยพที่ถูกนำมาจดทะเบียนมีประมาณ 60,000 คน ช่วงเวลานี้เป็นการผ่อนผันให้แรงงานเหล่านี้สามารถทำงานได้จนถึงวันที่ 28 ก.พ. พ.ศ. 2553 หลังจากนั้นจะต้องเข้ารับการพิสูจน์สัญชาติ โดยความร่วมมือของทั้งประเทศต้นทางและปลายทาง จากการพิสูจน์สัญชาติแรงงานอพยพ

ที่ผ่านมา พบว่ากว่าร้อยละ 90 ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ ทำให้แรงงานอพยพเหล่านี้มีหนังสือเดินทางและใบอนุญาตในการทำงานต่อไป

แรงงานอพยพส่วนใหญ่ทำงานใน

อุตสาหกรรมสิ่งทอ (การตัดเย็บเสื้อผ้า) สวนดอกไม้ สวนผัก และสวนผลไม้ โดยค่าจ้างที่ได้รับสำหรับแรงงานไร้ฝีมือต่ำกว่า 151 บาทต่อวัน เกือบร้อยละ 90 ของค่าจ้างจะถูกนำกลับไปประเทศที่แรงงานเหล่านั้นอพยพมา ทั้งด้วยตนเองหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับความไว้วางใจ อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนึ่งจากแรงงานอพยพคือ การเคลื่อนย้ายเข้าสู่เขตเมืองชั้นในแบบลักลอบ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ นอกจากนี้การพิสูจน์สัญชาติแรงงานอพยพยังคงอยู่ในระหว่างการเจรจาเพื่อความร่วมมือกันของสองประเทศ การขาดเสถียรภาพทางการเมืองอาจจะทำให้การเจรจาดังกล่าวกลายเป็นปัญหา

3. เชียงราย

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนัก

จัดหางานจังหวัดเชียงรายพบว่า ภาครัฐได้วางแนวทางในการบริหารจัดการแรงงานอพยพดังนี้ เริ่มจากการผ่อนผันให้แรงงานอพยพสามารถทำงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยความร่วมมือของนายจ้าง ซึ่งนำแรงงานเหล่านี้มาจดทะเบียน ถัดมาเมื่อหมดเวลาการขอผ่อนผันก็เป็นการพิสูจน์สัญชาติ ประเทศต้นทางต้องเป็นผู้พิสูจน์สัญชาติ และเมื่อพิสูจน์ได้แล้วแรงงานอพยพจะได้หนังสือเดินทาง (Passport) พร้อมกับใบอนุญาตในการทำงาน (Visa) เป็นเวลา 2 ปี การต่อใบอนุญาตทำงานสามารถทำได้ 1 ครั้ง ขั้นตอนสุดท้ายคือ การนำเข้าแรงงานต่างด้าว ภายใต้กฎหมายหรือพระราชบัญญัติแรงงานต่างด้าวปี พ.ศ. 2551 ซึ่ง

สหภาพพม่ากับไทยอยู่ในระหว่างการเจรจา ระดับรัฐบาลเพื่อดำเนินการต่อไป สรุปแล้ว แรงงานที่อพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทย จะมีแต่แรงงานที่ถูกกฎหมายเท่านั้น

ในขั้นตอนการผ่อนผันค่าใช้จ่ายสำหรับ

การจดทะเบียนขอผ่อนผันทำงานของแรงงาน ต่างด้าวมีรายละเอียดคือ ระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน นายจ้างที่นำมาจดทะเบียนจะต้องเสีย ค่าใช้จ่าย 450 บาท และจะเพิ่มขึ้นเท่าตัวเมื่อ ระยะเวลาผ่อนผันนานขึ้น เช่น ไม่เกิน 6 เดือน เสียค่าใช้จ่าย 900 บาท หรือระหว่าง 6-12 เดือน เสียค่าใช้จ่าย 1,800 บาท ส่วนการ พิสูจน์สัญชาตินั้น รัฐบาลของไทยและสหภาพ พม่าเห็นชอบร่วมกันให้ตั้งศูนย์ปฏิบัติการพิสูจน์ สัญชาติในฝั่งสหภาพพม่าที่เมืองท่าชีเหล็ก เมียวดี และเกาะสอง โดยศูนย์นี้จะมีหน้าที่ออก หนังสือเดินทางชั่วคราวให้แก่แรงงานชาวพม่า ในไทย หลังจากได้รับการพิสูจน์สัญชาติแล้ว ศูนย์ดำเนินงานของฝ่ายไทยจะออกใบอนุญาต ทำงานให้กับแรงงานพม่าเพื่อสามารถทำงานใน ไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

การจัดการกับแรงงานอพยพที่สำคัญ

ประการแรกคือ การสร้างความแน่นอนให้เกิดขึ้นทั้งกับฝ่ายนายจ้างและแรงงานอพยพ การ ขยายอายุใบอนุญาตการทำงานออกไปเพียง แค่ 1 หรือ 2 ปี อาจจะทำให้นายจ้างไม่ยาก ทำการฝึกอบรมให้กับแรงงานอพยพ และ แรงงานอพยพก็ไม่อยากเรียนและฝึกฝนทักษะ

อื่นๆ เพราะไม่มีความชัดเจนว่าจะมีการขยาย เวลาออกไปให้อีกในอนาคตหรือไม่ การให้ ใบอนุญาตการทำงานที่มีอายุนานขึ้น น่าจะ เปลี่ยนแรงจูงใจของทั้งนายจ้างและแรงงาน อพยพ

ประการที่สอง การพัฒนานโยบาย

แรงงานอพยพควรมีความยืดหยุ่นและเหมาะสม กับความเป็นจริงในแต่ละภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในภาคการเกษตรที่มีการจ้างงาน ตามฤดูกาล ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียน ไม่ควรสูงกว่าอัตราค่าจ้าง หรือภาคการประมง ซึ่งอาจจะไม่สามารถขึ้นทะเบียนได้ในระยะเวลา ที่กำหนด เพราะอยู่บนเรือระหว่างช่วงเวลานั้น

และประการสุดท้ายนโยบายเกี่ยวกับ

แรงงานอพยพในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการ พยายามควบคุมจำนวนแรงงานอพยพ โดย ผ่อนผันให้ทำงานได้ด้วยการจดทะเบียน แต่ ในบางครั้งก็สร้างปัญหาให้กับนายจ้าง เมื่อ แรงงานเหล่านี้ถูกชักชวนและเคลื่อนย้ายไป ทำงานที่อื่น นายจ้างต้องขาดแคลนแรงงานไม่ สามารถทำการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีนโยบายคู่ขนานคือ การนำ เข้าแรงงาน โดยเปิดช่องทางให้กับแรงงานที่ ต้องการไปทำงานในต่างประเทศอย่างถูกต้อง ตามกฎหมาย

สำหรับการประมาณความสัมพันธ์ด้าน

แรงงานอพยพและผลกระทบจากการพัฒนา เศรษฐกิจ ผลลัพธ์ที่ได้คือ

ตารางที่ 1: สมการแสดงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อแรงงานชาวพม่าที่อพยพเข้าไทย

สมการที่	ตัวแปรตาม	ค่าคงที่ของ	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ	Adjusted R ²	S _{y.x}	F-statistic
		สมการ	GDPP _{(T-M)t}	L _{Mt}	UNEM _{Mt}	
1	Labors _{Mt}	2,709,927.30 (3.29)***	503.66 (4.10)***	-134,879.10 (-3.50)**	-	0.69
2	Labors _{Mt}	-558,232.00 (-1.23) ^{ns}	687.29 (2.21)***	-	-128,020.67 (-1.55) ^{ns}	0.35

โดยที่ Labors_{Mt} = จำนวนแรงงานสหภาพพม่าที่อพยพเข้าไทย (คน)
 GDPP_{(T-M)t} = ความแตกต่างของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน) ต่อประชากร 1 คน ระหว่างไทยกับสหภาพพม่า (เหรียญสหรัฐฯ)
 L_{Mt} = กำลังแรงงานในสหภาพพม่า (ล้านคน)
 UNEM_{Mt} = อัตราการว่างงานในสหภาพพม่า (ร้อยละต่อปี)
 t = ช่วงเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ (พ.ศ. 2544-2551 สำหรับสมการที่ 1 และ พ.ศ. 2544-2550 สำหรับสมการที่ 2)
 ตัวเลขใน () = ค่า t-statistic ของค่าคงที่ของสมการและค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
 *** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
 ** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10
 ns = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

สถิติอย่างเป็นทางการของการอพยพของแรงงานชาวพม่าเข้าไทยในช่วงปี พ.ศ. 2544-2551 แสดงให้เห็นว่า แรงงานอพยพชาวพม่าที่เดินทางเข้าไทยเพิ่มจาก 76,586 คนในปี พ.ศ. 2544 เพิ่มขึ้นสูงสุดในปี พ.ศ. 2547 คือมีจำนวนสูงถึง 921,492 คน หลังจากนั้นกลับลดลงเรื่อยๆ ล่าสุดในปี พ.ศ. 2551 มีจำนวน 476,676 คน (ไม่รวมจำนวนผู้อพยพหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายซึ่งบันทึกไม่ได้)

การประมาณการปัจจัยที่ส่งผลกระทบของแรงงานอพยพชาวพม่าในไทยซึ่งปรากฏในตารางที่ 1 ชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรความแตกต่างในรายได้ต่อหัว (ซึ่งใช้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวล

รวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน) ต่อประชากร 1 คนเป็นตัวแทน เป็นปัจจัยสำคัญที่จูงใจให้มีแรงงานอพยพชาวพม่าเข้ามาในไทย โดยค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรความแตกต่างในรายได้ (GDPP_{(T-M)t}) คำนวณได้เท่ากับ 503.66 (สมการที่ 1) (นัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05) ซึ่งยืนยันความเชื่อมั่นของผลกระทบในระดับสูง ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรกำลังแรงงานในสหภาพพม่า (L_{Mt}) แม้ว่าจะมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่กลับมีผลในทางลบ ซึ่งอธิบายได้ว่าการที่รัฐบาลไทยดำเนินการควบคุมการอพยพของแรงงานพม่าให้ลดลงในระยะหลังปี พ.ศ. 2547 ได้ทำให้จำนวนแรงงานอพยพพม่า

ในไทยลดลง ส่วนทางกับการเพิ่มขึ้นของกำลังแรงงานในสหภาพพม่า ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า トラบโดที่คนไทยและคนพม่ามีความแตกต่างกันทางรายได้และความเป็นอยู่แล้ว ก็ย่อมเป็นสิ่งจูงใจให้แรงงานชาวพม่าอพยพเข้าไทยเพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีกว่า โดยเฉพาะแรงงานชาวพม่าที่อยู่ตามแนวชายแดนไทย-สหภาพพม่า

สำหรับผลประมาณการสมการที่ 2 นั้น ให้ค่าที่มีความเชื่อมั่นทางสถิติค่อนข้างต่ำ แม้จะยืนยันทิศทางของผลกระทบในลักษณะเดียวกันกับในสมการที่ 1 กล่าวโดยสรุป ความแตกต่างในระดับรายได้ (อัตราค่าจ้าง) ระหว่างคนไทย

และคนพม่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จูงใจให้เกิดการอพยพแรงงานชาวพม่าเข้าสู่ไทย ขณะเดียวกันความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการไทยก็มีส่วนส่งเสริมให้เกิดการใช้แรงงานชาวพม่าเนื่องจากจ้างในอัตราที่ต่ำกว่าการจ้างแรงงานไทย และแรงงานชาวพม่ายังยินดีที่จะทำงานในสภาพการทำงานที่แรงงานไทยไม่ต้องการทำอีกด้วย ดังนั้นการเรียกร้องอัตราค่าจ้างที่ต่ำกว่าแรงงานไทย และความไม่รังเกียจในประเภทงานที่ทำของแรงงานชาวพม่า จึงเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการธุรกิจและภาคครัวเรือนในไทย

ตารางที่ 2: อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่าช่วงปี พ.ศ. 2538-2551

ตัวแปร	อัตราขยายตัวเฉลี่ย (ร้อยละต่อปี)
1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน)	12.49
2. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาคงที่)	6.93
3. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน) ต่อประชากร 1 คน	10.50
4. จำนวนประชากร	2.08
5. กำลังแรงงาน	2.30
6. มูลค่าการส่งออก	17.30
7. มูลค่าการนำเข้า	4.37
8. มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	-3.10
9. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ	6.41

ที่มา: คำนวณจากค่าสมการแนวโน้ม $y = a + bt$ ของตัวแปรทางเศรษฐกิจแต่ละตัวแปร

จากตารางที่ 2 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่าในช่วงปี พ.ศ. 2538-2551 โดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์สูง ซึ่งเป็นผลมาจากการเปิดประเทศของสหภาพพม่า โดยมีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 12.49 ต่อปี สำหรับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน) หรือเท่ากับร้อยละ 6.93 ต่อปี สำหรับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น

(ราคาคงที่) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสหภาพพม่าประสบกับปัญหาเงินเฟ้อสูงมาก โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2541-2543 อัตราเงินเฟ้อในสหภาพพม่าอยู่ในเกณฑ์สูงมากคือ ร้อยละ 21.1-57.1 (ASEAN Statistical Yearbook, 2008) ในปี พ.ศ. 2551 อัตราเงินเฟ้อเท่ากับร้อยละ 26.8 โดยมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 2540

ตารางที่ 3: สมการแสดงผลกระทบของภาคเศรษฐกิจย่อยต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน) ของสหภาพพม่า พ.ศ. 2542-2551 (n=10)

สมการที่	ตัวแปรตาม	ค่าคงที่ของสมการ	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ	Adjusted R ²	S _{y.x}	F-statistic
			TTRADE _{Mt}	EXPORT _{Mt}	FDI _{Mt}	
1	GDP _{Mt}	-1,501.24 (-0.85) ^{ns}	1.62 (4.07) ^{***}	- (2.70) ^{**}	16.25 (2.70) ^{**}	0.89
2	GDP _{Mt}	739.96 (0.452) ^{ns}	- (3.75) ^{***}	1.83 (3.18) ^{***}	18.97 (3.18) ^{***}	0.88

โดยที่	GDP _{Mt}	=	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน) ของสหภาพพม่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
	TTRADE _{Mt}	=	มูลค่าการค้ารวม (มูลค่าการส่งออกรวมกับมูลค่าการนำเข้า) ของสหภาพพม่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
	EXPORT _{Mt}	=	มูลค่าส่งออกของสหภาพพม่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
	FDI _{Mt}	=	มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในสหภาพพม่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
	t	=	ช่วงเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ (พ.ศ. 2542-2551)
	ตัวเลขใน ()	=	ค่า t-statistic ของค่าคงที่ของสมการและค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
	***	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
	**	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
	ns	=	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากสมการที่ 1 ในตารางที่ 3 ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน) ก็คือ มูลค่าการค้ารวม (มูลค่าการส่งออกรวมกับมูลค่าการนำเข้า) ของสหภาพพม่า และมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งตัวแปรทั้งสองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน) ได้สูงถึงร้อยละ 89 (นัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.01) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมูลค่าการค้ารวม และมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศคำนวณได้เท่ากับ 1.62

และ 16.25 ตามลำดับ หมายความว่า ถ้ามูลค่าการค้ารวมของสหภาพพม่าเพิ่มขึ้น 1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ จะส่งผลให้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน) เพิ่มขึ้น 1.62 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในทำนองเดียวกัน หากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในสหภาพพม่าสูงขึ้น 1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ก็จะทำให้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน) สูงขึ้น 16.25 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เช่นกัน จากสมการดังกล่าว พบว่ามูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในสหภาพพม่าเป็นตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญต่อ

การเติบโตทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่าเป็นอย่างมาก

ในกรณีของภาคการค้าในสมการที่ 2

ในตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงบทบาทของภาคการส่งออกมีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่าอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่ทั้งมูลค่าการส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (ราคาปัจจุบัน) ได้สูงถึงร้อยละ 88 ใกล้เคียงกับผลกระทบจากสมการที่ 1 แสดงว่าปัจจัยด้านมูลค่าการส่งออกของสหภาพพม่าจะทำให้เศรษฐกิจของพม่าขยายตัวอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกับมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในด้านแรงงานอพยพพม่าที่นั่นแนวโน้มการอพยพเข้าประเทศไทยยังคงเพิ่มขึ้น แม้ว่าสถิติทางการจะระบุว่าแนวโน้มลดลง เนื่องจากการอพยพเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายยังมีอยู่ตลอดเวลาที่แรงงานพม่ายังมีมากมาย และการขาดแคลนแรงงานไร้ทักษะในประเทศไทยยังคงเพิ่มขึ้น การสกัดกั้นการอพยพของแรงงานพม่าที่จะทำได้ดียิ่งขึ้นก็คือ การทำให้เศรษฐกิจของสหภาพพม่าขยายตัว โดยการพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดน การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะไฟฟ้า น้ำประปา และระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อให้ประชาชนในสหภาพพม่ามีงานทำและมีโอกาสเพิ่มพูนรายได้มากขึ้น

ผลกระทบทางด้านแรงงานอพยพพม่าในประเทศไทยยังเป็นไปในทางลบก็คือ ผู้อพยพไม่ลด

น้อยลง ตราบใดที่รายได้ค่าจ้างแรงงานในไทยยังสูงกว่าสหภาพพม่า จำนวนแรงงานอพยพพม่าในไทยก็ควรจะยังคงเพิ่มขึ้น แม้ทางราชการไทยจะหาทางสกัดกั้นไว้แล้วก็ตาม อย่างไรก็ตามผลกระทบในทางบวกก็คือ สามารถทำให้กิจการของสถานประกอบการในไทยขยายตัวได้มากขึ้นหรือสามารถแข่งขันกับต่างประเทศในฐานะเป็นผู้ส่งออกสินค้าไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้มากขึ้น

ดังนั้นเพื่อประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ นโยบายและกลยุทธ์ที่ประเทศไทยควรดำเนินการคือ

1. นโยบายด้านแรงงานอพยพพม่า

แม้นโยบายด้านแรงงานอพยพของไทยจะมีอยู่แล้ว แต่ก็เป็นการควบคุมมากกว่าการสกัดกั้นทางด้านเศรษฐกิจ จึงยังไม่สามารถหยุดการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานอพยพอย่างได้ผล ดังนั้นกลยุทธ์ที่นำมาใช้ควรเป็นทั้งมาตรการทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ

1.1 มาตรการทางตรงเป็นการปฏิเสธ

ไม่ได้ว่าไทยขาดแคลนแรงงานไร้ทักษะ ดังนั้นจึงมีความต้องการแรงงานจำนวนมากทั้งในภาคครัวเรือน ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ การจัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลด้านแรงงานอพยพโดยมีหน่วยงานระดับพื้นที่ทำหน้าที่ประสานงานติดต่อเชื่อมโยงกับหน่วยงานพื้นที่ของสหภาพพม่า เพื่อจัดหาคัดสรรแรงงานที่มีความตั้งใจจะอพยพเข้าทำงานในไทย โดยให้สมัครและขึ้นทะเบียนเพื่อรับการคัดเลือกอย่างเข้มข้นจากหน่วยงานในทั้งสองประเทศ แล้วจัดโครงการอบรมและปูพื้นฐานให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบที่พึงปฏิบัติ พร้อมจัดทำเครือข่ายการจ้างงานกับสถานประกอบการภาคเอกชนในประเทศ โดยมีการควบคุมติดตาม

การทำงานและการพักผ่อนของแรงงานอพยพ
อย่างเป็นระบบและทั่วถึง

1.2มาตรการทางอ้อมได้แก่การส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนไทยทั้งภายใน
สหภาพพม่า ตามเขตนิคมอุตสาหกรรม และ
เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เพื่อดูดซับแรงงาน
ไม่ให้อพยพออกนอกพื้นที่ โดยแรงงานเหล่านี้
สามารถเดินทางเข้าทำงานและกลับประเทศได้
ทุกวันหรือทุกสัปดาห์ มาตรการนี้จำเป็นต้อง
สร้างความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วย
ประสานงานแรงงาน หน่วยตรวจคนเข้าเมือง
และหน่วยรักษาความมั่นคง ตามประตูชายแดน
ของทั้งสองประเทศ

2.นโยบายด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
ที่เน้นการค้าเน้นงานตามกรอบความร่วมมือ
ทางเศรษฐกิจและการพัฒนาแนวกว้างที่เศรษฐกิจ

อย่างเช่น GMS ACMECS NSEC และEWEC
โดยเปิดโอกาสให้สหภาพพม่าได้รับความช่วยเหลือมากขึ้น และให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง
ทั้งนี้ควรส่งเสริมด้วยการทำความตกลงเป็น
กรณีพิเศษระหว่างไทยและสหภาพพม่าภายใต้
กรอบความร่วมมือดังกล่าว การเจรจาระบบ
ทวิภาคีด้านความร่วมมือทางการค้า เพื่อทบทวน
และปรับปรุงการใช้กฎระเบียบการค้าระหว่าง
สองประเทศให้มีความสะดวก มีมาตรฐาน
เดียวกัน และมีการปฏิบัติเป็นกรณีพิเศษตาม
กรอบการตกลงการค้าเสรีอาเซียน (AFTA)
ตลอดจนจัดเวทีปรึกษาหารือการค้าชายแดน
ตามจุดชายแดนทุกจุดเพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดี
ระหว่างภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น รวมทั้งลด
อุปสรรคต่างๆ ทางการค้าให้สามารถเกื้อกูล
ซึ่งกันและกันมากกว่าการแข่งขันกัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ทักษิณ เห็นชอบดี (2546) แนวทางการจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง:

ศึกษากรณีสัญญาติลาว พม่า และกัมพูชา ในจังหวัดสมุทรปราการ

มหาวิทยาลัยบูรพา

ฟิลลิป มาร์ติน (2550) คุณูปการของแรงงานข้ามชาติต่อประเทศไทย: แนวทาง

สู่การพัฒนานโยบาย สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ ประจำอนุภูมิภาค

เอเชียตะวันออกเฉียง

มนตรี ชมพูนันท์ (2545) แรงงานต่างด้าวสัญญาติพม่ากับความมั่นคงของประเทศไทย

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

รายงานภาวะการค้าระหว่างประเทศ และการค้าชายแดนของไทยกับสหภาพพม่า

(2552) สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ

กระทรวงพาณิชย์

รายงานเศรษฐกิจสหภาพพม่า จีนตอนใต้ และโครงการ GMS (2550) ส่วนวิชาการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ

วิรัช ศาสตราภักดิ์ (2542) แรงงานอพยพพม่า: กรณีศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัด

เชียงราย วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ศรีนคร วงศ์ใจ (2543) ผลกระทบจากแรงงานพม่าผิดกฎหมายในประเทศไทย:

กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร

มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาษาอังกฤษ

ASEAN Statistical Yearbook, 2008 (Online) Available URL:

www.aseansec.org/Publication-ASEAN-SYB-2008.pdf

Asian Development Bank & MYANMAR: A Fact Sheet, 2007 (Online)

Available URL: www.adb.org/myanmar/

Central Intelligence Agency (CIA): The World Factbook, 2006 (Online)

Available URL: www.cia.gov/library/publications/download.html

IMF World Economic Outlook Database, April 2009 (Online) Available

URL: [www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2009/01/weodata/
download.aspx](http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2009/01/weodata/download.aspx)

Khin Hnit Thit Oo (2550) **A Study on the Livelihoods of Burmese Migrant
Workers in Informal Sector in Bangkok and Chiang Mai, Thailand**

An independent study report for the degree of Master of Rural
Development Management Khon Kaen University.

Sein Htay (2007) **Burma Economic Review** The Burma Fund National
Coalition Government of the Union of Burma

